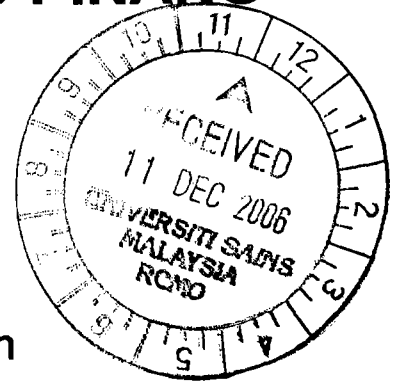

SEJARAH AWAL PULAU PINANG

SEJARAH AWAL PULAU PINANG

**Noriah Mohamed
Muhammad Haji Salleh
Mahani Musa
Mokhtar Saidin
Ahmad Jelani Halimi
Mohd Isa Othman
Sohaimi Abd. Aziz**

**Pusat Pengajian Ilmu Kemanusiaan
Universiti Sains Malaysia
Pulau Pinang**

November 2006

**Laporan Hasil Penyelidikan
Geran Penyelidikan Jangka Pendek
Universiti Sains Malaysia
1 April 2004 – 31 Disember 2006**

PENGHARGAAN

Bahan di dalam laporan ini merupakan hasil kajian yang bertajuk *Sejarah Awal Pulau Pinang* yang telah dilaksanakan dari 1 April 2004 hingga November 2006 menggunakan dana sumbangan Geran Jangka Pendek, Universiti Sains Malaysia berjumlah RM23,000.00 (304/PHUMANITI/635063). Sehubungan itu, semua pengkaji ingin mengucapkan jutaan terima kasih kepada Jawatankuasa Penyelidikan, Universiti Sains Malaysia kerana telah memberi kepercayaan kepada semua pengkaji untuk menjalankan kajian ini.

Semua pengkaji juga ingin mengucapkan terima kasih yang tidak terhingga kepada mereka yang terlibat secara langsung atau tidak dengan kajian ini. Secara khusus, ucapan penghargaan ditujukan khas kepada semua penyelidik dan pembentang kertas kerja lain yang telah sudi bekerjasama menjayakan dua seminar yang berkaitan dengan kajian ini, iaitu *Kolokium Kebangsaan Melayu Pulau Pinang* dan *Kolokium Pulau Pinang Ke-2: Seberang Perai Ke Mana Hala Tuju?* Bahan untuk *Kolokium Melayu Pulau Pinang* telah dibukukan dengan tajuk *Melayu Pulau Pinang, Himpunan Kertas Kerja Kolokium Kebangsaan Melayu Pulau Pinang* pada tahun 2005. Sebahagian bahan Seminar Seberang Perai yang relevan dengan kajian ini juga sedang diusahakan untuk tujuan yang sama.

**NORIAH MOHAMED DAN RAKAN-RAKAN
NOVEMBER 2006**

KANDUNGAN

HALAMAN TAJUK	i
PENGHARGAAN	iii
KANDUNGAN	iv
PRAKATA	

BAB 1 ARKEOLOGI: PENEMPATAN AWAL DI PULAU PINANG

1.1	Pengenalan	1
1.2	Paleoalam Pulau Pinang	2
1.3	Pulau Pinang dalam arkeologi Malaysia	3
	1.3.1 Bukti arkeologi di Pulau Pinang	4
	1.3.2 Siapakah penghuni awal di Pulau Pinang?	6
1.4	Rumusan	7

BAB 2 ARKEOLOGI: PENEMPATAN AWAL DI SEBERANG PERAI

2.1	Pengenalan	9
2.2	Seberang Perai dalam arkeologi Malaysia	9
2.3	Sekitaran kuno Seberang Perai	10
2.4	Tamadun Lembah Bujang, Kedah	11
2.5	Protosejarah Kuala Selinsing Perak	11
2.6	Zaman prasejarah Seberang Perai	12
2.7	Kebudayaan dan pentarikhkan Guar Kepah	14
2.8	Manusia awal Guar Kepah	15
2.9	Inskripsi Cherok Tok Kun	17
2.10	Inskripsi Buddhagupta	17
2.11	Rumusan	18

BAB 3 SEJARAH AWAL: PULAU PINANG SEBELUM 1786

3.1	Pengenalan	19
3.2	Pemisahan Pulau Pinang daripada ketuanan Melayu Kedah	19
3.3	Siapakah yang membuka Pulau Pinang?	24
3.4	Haji Mohamad Salleh (Nakhoda Intan), Datok Janatun dan Batu Uban	30
3.5	Penerokaan tanah oleh orang Melayu semasa Francis Light	38
3.6	Rumusan	41

BAB 4 SEJARAH AWAL SEBERANG PERAI

4.1	Pengenalan	42
4.2	Seberang Perai sebelum 1800	43
4.3	"Selagi ada matahari dan bulan" – Seberang Perai milik mutlak Inggeris?	45

4.4	Seberang Perai dan peristiwa serangan Siam 1821	53
4.5	Seberang Perai selepas 1842	59
4.6	Aspek kepimpinan dan kemasyarakatan	59
4.7	Suasana sosioekonomi	65
4.8	Rumusan	68
BAB 5	SEJARAH AWAL BAHASA DAN KERAGAMAN BAHASA MELAYU DI PULAU PINANG	
5.1	Pengenalan	70
5.2	Penduduk dan profil sociolinguistik di Pulau Pinang sebelum dan selepas kedatangan Francis Light	71
5.2.1	Bahasa Melayu tinggi	78
5.2.2	Bahasa Melayu tulen (dialek Melayu Pulau Pinang)	88
5.1.3	Bahasa Melayu basahan Negeri-negeri Selat	100
5.4	Rumusan	110
BAB 6	SENI MUZIK AWAL: GHAZAL PARTI SEBAGAI SENI MUZIK MELAYU TRADISIONAL PULAU PINANG	
6.1	Pengenalan	112
6.2	Asal-usul ghazal	112
6.3	Ghazal Melayu	114
6.4	Ghazal Melayu Johor	116
6.5	Ghazal parti	117
6.6	Ajinda Ghazal Parti Kepala Batas	126
6.7	Kumpulan-kumpulan ghazal parti	127
6.8	Pemuzik	130
6.9	Peralatan muzik	132
6.10	Penyanyi dan lagu	132
6.11	Penari	135
6.12	Pelawak	140
6.13	Persembahan ghazal parti	140
6.14	Rumusan	144
BAB 7	PULAU PINANG SEBAGI PUSAT ILMU DAN PERKEMBANGAN INTELEKTUAL	
7.1	Pengenalan	146
7.2	Sastera awal	149
7.2.1	Persuratkhabaran dan majalah	152
7.2.2	Penerbit	159
7.2.3	Sastera	161
7.2.4	Sistem pelajaran tradisional	170
7.2.5	Perkembangan ilmu melalui USM	173
7.3	Rumusan	178